

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ε.Ε.Κ.Ε.: 25.06.001.90

Αρ. Τηλ.: 22-601219

8 Οκτωβρίου 2013

Διευθυντή
Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων

ΘΕΜΑ : Σχεδιασμός, κατασκευή και λειτουργία για περίοδο 10 ετών, σταθμού επεξεργασίας οικιακών βοθρολυμάτων, βιομηχανικών αποβλήτων, περίσσειας υγρής λάσπης και στραγγισμάτων στην περιοχή Βατί

Επιθυμώ να αναφερθώ στην επιστολή σας με αρ. φακ. 02.12.005.01.04.04 και ημερομηνία 25 Σεπτεμβρίου 2013 σχετικά με το πιο πάνω θέμα.

2. Εφόσον η χρηματοδότηση της κατασκευής του εν λόγω σταθμού επεξεργασίας όπως επίσης και η κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του σταθμού θα πραγματοποιηθεί με κρατικούς πόρους, τότε η χρηματοδότηση αυτή εμπίπτει κατ' αρχήν στους κοινοτικούς κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, δεδομένου ότι καλύπτουν τα έξοδα μιας οικονομικής δραστηριότητας, όπως η διαχείριση ενός σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων. Με την πρόσφατη Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υπόθεση του Αεροδρομίου της Λειψίας¹, κρίθηκε πλέον οριστικά ότι η κρατική χρηματοδότηση υποδομών οι οποίες στη συνέχεια χρησιμοποιούνται για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων, ελέγχονται από τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων καθώς δύναται να ευνοεί οικονομικά τους διαχειριστές των υποδομών αυτών. Σημειώνεται ότι, το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος του κόστους κατασκευής προέρχεται από την Ελβετική Συνομοσπονδία, δεν παίζει κανένα ρόλο στον χαρακτηρισμό τους ως κρατικών πόρων, διότι οι πόροι αυτοί θα βρίσκονται στη διάθεση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

3. Κατόπιν της απόφασης αυτής η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε στα κράτη μέλη έναν ανεπίσημο, μέχρι στιγμής, οδηγό για τους τρόπους χειρισμού των υποθέσεων αυτών. Με βάση αυτόν τον οδηγό οι συμβάσεις κατασκευής και διαχείρισης των εν λόγω υποδομών μπορούν να μη θεωρηθούν κρατικές ενισχύσεις εάν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια που έχει θέσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην Υπόθεση Alltmark². Το Δικαστήριο στην υπόθεση αυτή πραγματεύτηκε τους όρους υπό τους οποίους μία αντιστάθμιση για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) δε συνιστά κρατική ενίσχυση. Σημειώνεται ότι οι ΥΓΟΣ είναι υπηρεσίες γενικού συμφέροντος που ανατίθενται από το κράτος σε επιχειρήσεις, ιδιωτικές ή κρατικές. Εν προκειμένω η λειτουργία ενός σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων μπορεί εκ πρώτης όψεως να θεωρηθεί ΥΓΟΣ, η οποία ανατίθεται βάσει σύμβασης σε μια ιδιωτική εταιρεία.

.../2

¹ Απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ της 19ης Δεκεμβρίου 2012, C-288/11P, Συλλογή 2013.

² Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 24ης Ιουλίου 2003, C- 280/00, Συλλογή της Νομολογίας 2003.

4. Τα 4 κριτήρια του Δικαστηρίου είναι τα εξής :

A) «πρώτον, η δικαιούχος επιχείρηση πρέπει να είναι πράγματι επιφορτισμένη με την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, ενώ η υποχρέωση αυτή πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένη». Ενώ η διαχείριση του σταθμού επεξεργασίας αποτελεί αναμφίβολα ΥΓΟΣ καθώς εξυπηρετεί ευρύτερους περιβαντολλογικούς στόχους, δε γίνεται καμία σχετική αναφορά στην ίδια τη σύμβαση. Συνεπώς για να εκπληρωθεί το κριτήριο αυτό, θα πρέπει η αρμόδια αρχή να αποσαφηνίσει στο κείμενο της σύμβασης, ότι η υπηρεσία αυτή αποτελεί ΥΓΟΣ και ανατίθεται διά της σύμβασης στον ανάδοχο. Σε περίπτωση που χρειαστεί στο μέλλον, θα πρέπει η αρμόδια αρχή να τεκμηριώσει τους λόγους για τους οποίους η υπηρεσία αυτή θεωρείται ότι είναι πράγματι ΥΓΟΣ.

B) «οι βασικές παράμετροι βάσει των οποίων υπολογίζεται η αντιστάθμιση πρέπει να έχουν προσδιοριστεί προηγουμένως αντικειμενικά και με διαφάνεια, με σκοπό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να περιλαμβάνει η αντιστάθμιση αυτή ένα οικονομικό πλεονέκτημα ικανό να ευνοήσει τη δικαιούχο επιχείρηση έναντι των ανταγωνιστριών της». Ο ανάδοχος θα αποζημιώνεται με βάση συγκεκριμένη τιμή που θα προκύψει από την διαδικασία του διαγωνισμού. Η αμοιβή αυτή θα αναπροσαρμόζεται με βάση συγκεκριμένη μαθηματική μέθοδο που συμπεριλαμβάνεται στη σύμβαση. Επομένως, η αντιστάθμιση μπορεί να θεωρηθεί ότι θα χορηγείται με διαφανείς, προκαθορισμένες και αντικειμενικές παραμέτρους, όπως απαιτεί το πιο πάνω κριτήριο.

Γ) «η αντιστάθμιση δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων και ενός ευλόγου κέρδους». Εφόσον το ύψος της αντιστάθμισης θα προκύψει μέσα από μία ανοιχτή, διάφανη και χωρίς διακρίσεις διαγωνιστική διαδικασία χωρίς στη συνέχεια ο ανάδοχος να λαμβάνει άλλου είδους οικονομικά πλεονεκτήματα μέσω της σύμβασης, τότε νοείται, ότι η αμοιβή θα είναι η χαμηλότερη δυνατή τιμή που επικρατεί στην αγορά για την προσφορά αυτού του είδους των υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου και ενός ευλόγου κέρδους για τον ανάδοχο.

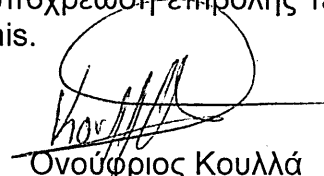
Δ) «όταν η επιλογή της επιχειρήσεως στην οποία πρόκειται να ανατεθεί η εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας σε συγκεκριμένη περίπτωση δεν πραγματοποιείται στο πλαίσιο διαδικασίας συνάψεως δημοσίας συμβάσεως, παρέχοντας τη δυνατότητα επιλογής του υποψηφίου που είναι σε θέση να παράσχει τις σχετικές υπηρεσίες με το μικρότερο, για το κοινωνικό σύνολο κόστος, το επίπεδο της απαραίτητης αντισταθμίσεως πρέπει να καθορίζεται βάσει αναλύσεως των δαπανών στις οποίες θα προέβαινε μια μέση επιχείρηση, με χρηστή διαχείριση και κατάλληλα εξοπλισμένη με μεταφορικά μέσα προς ικανοποίηση των απαιτήσεων σχετικά με την παροχή δημόσιας υπηρεσίας προκειμένου να εκπληρώσει τις ως άνω υποχρεώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά έσοδα και ένα εύλογο κέρδος από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών». Το πιο πάνω τέταρτο κριτήριο της Απόφασης Altmark ικανοποιείται αυτόματα όταν η επιλογή της επιχείρησης γίνεται κατόπιν ανοιχτού διαγωνισμού. Τονίζεται, ωστόσο, ότι στην προκειμένη περίπτωση, θα πρέπει η Αρμόδια Αρχή να διοργανώσει, με βάση και τις υποδείξεις του Γενικού Λογιστηρίου, μία διαδικασία πράγματι ανοιχτή, διάφανη, χωρίς διακρίσεις και δίδοντας τη δυνατότητα σε όλους τους πιθανούς προσφοροδότες να υποβάλουν τις προσφορές τους εντός λογικών

για την περίπτωση χρονικών ορίων. Τονίζεται, επίσης, η ανάγκη πλήρους συμμόρφωσης με την κυπριακή και κοινοτική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων. Μόνο υπό αυτές τις προϋποθέσεις μπορεί να αποδειχθεί ότι τηρείται το τέταρτο κριτήριο Altmark. Εάν, ωστόσο, κατά τη διαδικασία προκύψει μία και μόνο προσφορά, τότε το θέμα θα πρέπει να επανέλθει στο Γραφείο μας προς αξιολόγηση, δεδομένου ότι, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή³, η υποβολή μίας και μοναδικής προσφοράς, θέτει σοβαρές αμφιβολίες για την εκπλήρωση του κριτηρίου αυτού. Βασική αρχή της Απόφασης Altmark είναι ότι, η υπηρεσία θα πρέπει να παρέχεται με το χαμηλότερο δυνατό κόστος για το κοινωνικό σύνολο.

5. Συμπερασματικά, η σύμβαση για την κατασκευή και λειτουργία του σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων στο Βατί, εκτιμάται ότι, σε γενικές γραμμές, ικανοποιεί τα 4 κριτήρια της Απόφασης Altmark, έτσι ώστε να μην περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης προς τον ανάδοχο, υπό τις εξής προϋποθέσεις :

- Η αρμόδια Αρχή θα κηρύξει επίσημα στη σύμβαση την υπηρεσία της διαχείρισης του σταθμού, ως υπηρεσία Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ),
- Η διαγωνιστική διαδικασία θα πραγματοποιηθεί με αυστηρή τήρηση της κυπριακής και κοινοτικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων και σύμφωνα με τις υποδείξεις του Γενικού Λογιστηρίου και άλλων αρμοδίων υπηρεσιών, έτσι ώστε να διασφαλισθεί ότι η υπηρεσία θα παρασχεθεί με το μικρότερο δυνατό κόστος για το κοινωνικό σύνολο. Σε περίπτωση που προκύψει μία και μοναδική προσφορά, τότε η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει άμεσα να αποστείλει το θέμα στο Γραφείο μας για επανεξέταση, πριν την υπογραφή οποιασδήποτε σύμβασης.

6. Πέραν των πιο πάνω, η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να διασφαλίσει ότι κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του σταθμού δε θα υπάρξουν έμμεσες οικονομικές ενισχύσεις στους χρήστες που συνιστούν επιχειρήσεις. Γι' αυτόν τον λόγο θα πρέπει τα τέλη που θα καταβάλλονται από τις επιχειρήσεις να καλύπτουν όχι μόνο τα έξοδα λειτουργίας του σταθμού αλλά και το κόστος κατασκευής του. Όπως προαναφέρθηκε η πηγή των κρατικών πόρων, δηλαδή το εάν προέρχονται από τρίτη χώρα ή από κοινοτικά κονδύλια δεν παίζει κανέναν απολύτως ρόλο για τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων. Οι πόροι αυτοί συνεχίζουν να χαρακτηρίζονται ως κρατικοί πόροι, εφόσον τίθενται στη διάθεση και τον έλεγχο του κράτους. Μοναδική εξαίρεση (μερική ή ολική) από την υποχρέωση-επιβολής τελών συνιστά η δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων de minimis.

Ονούφριος Κουλλά
Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων

Κοιν.: - Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Οικονομικών
(υπόψη κας Ν. Συρίμη-Χαραλάμπους)

- Γενική Λογίστρια
της Δημοκρατίας

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σελ. 4-14.